

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7.6.2011
SEK(2011) 804 lõplik

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Eesti 2011. aasta riikliku reformikava kohta

ja nõukogu arvamus

Eesti stabiilsusprogrammi (2011-2015) kohta

{SEK(2011) 715 lõplik}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Eesti 2011. aasta riikliku reformikava kohta

ja nõukogu arvamus

Eesti stabiilsusprogrammi (2011-2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa komisjoni soovitus²,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia – Euroopa 2020. aasta strateegia –, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.
- (2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta³; mõlemaid dokumente koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitika kujundamisel.

---

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT C, ... , lk .

³ Kehtivus 2011. aastal tagatud nõukogu 19. mai 2011. aasta otsusega 2011/308/EL.

- (3) Komisjon võttis 12. jaanuaril 2011 vastu esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab ELi majanduse juhtimise uue tsükli ja majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise esimese Euroopa poolaasta algust; majanduspoliitika parem koordineerimine on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegiaga.
- (4) Euroopa Ülemkogu kiitis 25. märtsil 2011 heaks eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteedid (kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järelduste ning komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsiga). Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatähtsaks eelarve usaldusvärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Ta kutsus liikmesriike üles viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.
- (5) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 25. märtsil 2011 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.
- (6) Eesti esitas 29. aprillil 2011 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2011–2015 ja riikliku reformikava 2011. aastaks. Vastastikuse seose arvessevõtmiseks hinnati neid kaht programmi üheaegselt.
- (7) Eestit tabas üleilmne finantskriis eriti rängalt ning võimendas riigisisese kinnisvara- ja tarbimisbuumi negatiivset mõju. 2009.–2008. aastal vähenes SKP kokku 19 % ning töötuse määr kasvas peaaegu neli korda ja jõudis 2010. aastal 16,8 % tasemele. Majandus on aga kiiresti elavnenud ning SKP reaalkasv peaks järgmistel aastatel kiirenema. Majanduse elavnemist on peamiselt toetanud eksport, kuid sisenõudlus kasvab peamiselt tänu suurtele investeringutele. Paranenud kasvuväljavaated on andnud positiivse tõuke tööturu elavnemisele. Tööhõivemäär on viimasel ajal märkimisväärselt suurenenud, kuigi pikaajalise töötuse määr on endiselt kõrge. Kuigi inflatsioon kiirenes eelmise aastaga võrreldes, peaks see aeglustuma kooskõlas toorainehindade arenguga maailmaturul.
- (8) [Võttes aluseks nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 kohase stabiilsusprogrammi hindamise, on nõukogu arvamusel, et] eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Programmi kohane keskpika perioodi eelarvestrateegia on saavutada keskpika perioodi eesmärk (s.t struktuurne tasakaal) aastaks 2013 ja säilitada see kogu ülejäänud programmiperioodi jooksul, seades eesmärgiks struktuurse ülejäägi 2013. aastal ja pärast seda. Prognooside kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepositsioon olema alates 2013. aastast ülejäägis, kuigi eeldatakse, et valitsemissektori eelarve puudujääk suureneb mõnevõrra lühikeses perspektiivis tulenevalt CO₂-arvestusühikute müügiiga seotud keskkonnainvesteeringute ühekordsest mõjust. Programmi kohane eelarve kohandamine põhineb valitsemissektori tarbimiskulude kasvu piiramisel. Programmis on esitatud teavet eesmärgiks seatud eelarvepositsiooni saavutamiseks võetavate meetmete kohta ning varasemate eelarveeesmärkide saavutamine leevendab ohtu, et eesmärgid tulevastel aastatel ei saavutata. Eelkõige on kavandatud reformide eesmärk suurendada tõhusust mitmes valdkonnas, näiteks hariduse ja aktiivse tööturupoliitika valdkonnas. Seega tundub, et eelarve-eesmärkidega seotud ohud on üldiselt tasakaalustatud. Tulevaste eelarvete seisukohast on siiski oluline esitada põhilised

üksikasjad selliste meetmete kohta, mille eesmärk on veelgi kärpida avaliku sektori kulutusi ja seega toetada stabiilsusprogrammi rakendamist.

- (9) Pikaajalise töötuse määr on kõrge ning piirkonniti on töötuse määr olnud pidevalt üsna erinev. Kuigi alates 2009. aastast on olukord märgatavalt paranenud, on aktiivse tööturupoliitika rahastamise tase üks madalaimaid ELis ning seetõttu on aktiivset toetust saavate töötute osakaal väike. Eesti tööturg on üsna paindlik, mida toetab otsus lükata kuni 2013. aastani edasi tööseaduste paketiga ettenähtud töötushüvitise suurenemine. Sellisest paindlikkusest hoolimata on Eestis tööjõu maksukoormus üsna suur, mis võib tööjõupakkumist ja -nõudlust negatiivselt mõjutada. See probleem on eriti terav, arvestades kõrget töötuse määra noorte ja madala kvalifikatsiooniga inimeste hulgas, keda ohustab vaesusrisk. Sotsiaalmaksete vähendamiseks kavandatud reformid on samm õiges suunas, kuid need tuleb ellu viia koos eelarvepositsiooni tugevdamisega. Tõhusust oleks võimalik suurendada tulude rangema arvestamisega, et paremini hõlmata muud hüvitised.
- (10) Eestis on energiamahukuse näitaja üks suuremaid ELis. See on osaliselt tingitud sellest, et tootmisstruktuur hõlmab põhiliselt energiamahukaid sektoreid ja tööstusharusid. Teine oluline tegur on sektorite vähene energiatõhusus. Eesti riiklikus reformikavas on seatud eesmärgiks saavutada 2016. aastal energiasääst 9 % (riiklikus reformikavas prognoositakse 2010. aastaks 16 %). See ei hõlma aga olulisi sektoreid ja selliseid suure säästupotentsiaaliga valdkondi nagu ehitus ja transport. Peale selle on vähe teavet selle kohta, kuidas ja millal meetmed rakendatakse ning milline on nende eeldatav mõju. Seega on potentsiaali energiatõhususe suurendamiseks. Energiatõhususe suurendamisel on tõenäoliselt positiivne mõju keskkonnale ja energiavarustuse kindlusele, kuid see aitaks ka vähendada inflatsioonisurvet ja parandada hinnakonkurentsi.
- (11) Hoolimata kolmanda taseme haridusega inimeste üldiselt suurest osakaalust, aitaks haridussüsteemi täiendav reformimine vähendada probleeme, mis on seotud kutseoskuste vajakajäämistega, koolide ja kolmanda taseme haridust andvate asutuste arvukusega ning vähese keskendumisega kutseharidusele, mis kõik tingib kutsekvalifikatsioonita inimeste suure osakaalu (32 % aastal 2009). Praegusi demograafilisi suundumusi arvestades on oluline parandada inimkapitali kvaliteeti, et suurendada potentsiaalset majanduskasvu keskpika perioodi jooksul. Majanduse praegust tasakaalustamist avatud sektorite suunas aitaks toetada majanduse võtmevaldkondadele (nt inseneriteadus) keskendumine kolmanda taseme hariduse puhul. Haridusreformi rakendamine aitaks ka tõhustada avalikku sektorit, kuna praegu on kohaliku tasandi haridusjuhtimissüsteem ehk liiga killustatud, millest on tingitud toetuste ebatõhusus ning teenuste madal kvaliteet.
- (12) Eesti on laiendatud euroala pakti raames võtnud mitmeid kohustusi⁴. Need hõlmavad meetmeid, mis on ette nähtud riigi rahanduse jätkusuutlikkuse, tööhõive ja konkurentsivõimega seotud probleemide lahendamiseks. Paktiga on võetud kohustus saavutada eelarve tasakaal 2013. aastaks ja ülejääk 2014. aastaks, viia riigieelarve baasseadusesse sisse avaliku sektori eelarve tasakaalu nõue, teha esimesi samme eripensionide süsteemi reformimiseks. Tööhõive soodustamiseks on kavandatud teatavad maksustiimulid. Konkurentsivõime suurendamist käsitlevad meetmed

---

⁴ Laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste üksikasjad on esitatud dokumendis SEK(2011) 715

hõlmavad innovatsiooni, kõrgharidust ja avaliku teenistuse süsteemi reformi. Paktist tulenevad kohustused kajastuvad riikliku reformikava raames esitatud tegevuskavas. Paktis sätestatud eesmärgid aitaksid saavutada täiendavad meetmed, mille eesmärk on tugevdada tööturupoliitikat ning lahendada ressursitõhususe ja energiaturuga seotud probleeme. Laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi on hinnatud ja soovitud arvesse võetud.

- (13) Komisjon on hinnanud stabiilsusprogrammi, riiklikku reformikava ja laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi⁵. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Eesti fiskaal-, sotsiaal- ja majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast ning ka seda, kuidas neis järgitakse ELi eeskirju ja juhiseid, pidades silmas vajadust tugevdada ELi majanduse üldist juhtimist ELi tasandi panuse lisamise kaudu tulevastes riigi tasandi otsustesse. Komisjon leiab, et kuigi tulevastes eelarvetes tuleb täpsustada meetmeid, mille abil saavutada eesmärgiks seatud eelarvepositsioon, leevendavad Eesti varasemad eelarvetulemused ohtu, et eesmärgid ei saavutata. Tuleks võtta täiendavaid meetmeid, et tugevdada tööturupoliitikat, rohkem stimuleerida töötamist, tugevdada ulatusliku haridusreformi abil inimkapitali ning lahendada ressursitõhususe ja energiaturuga seotud probleemid.
- (14) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Eesti 2011. aasta stabiilsusprogrammi ning nõukogu arvamus⁶ kajastub eelkõige punktis 1 esitatud soovitusel. Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2011. aasta järeldusi, on nõukogu läbi vaadanud Eesti riikliku reformikava,

SOOVITAB Eestil võtta aastatel 2011–2012 järgmisi meetmeid:

- (1) Saavutada hiljemalt 2013. aastaks struktuurne ülejääk, piirates eelarvepuudujääki 2012. aastal kõige rohkem 2,1 %ni SKPst, hoides kulutused rangelt kontrolli all ja veelgi kärpides avaliku sektori kulutusi.
- (2) Võtta meetmeid töajõunõudluse toetamiseks, vähendades eelkõige madala ja keskmise sissetulekuga inimeste maksukoormust ja sotsiaalmakseid eelarve seisukohast neutraalselt. Tõhustada aktiivset tööturupoliitikat, võttes meetmeid, mis hõlmavad noori ja pikaajalisi töötuid ning suure tööpuudusega piirkondi, et vähendada vaesusriski.
- (3) Tagada kavandatud stiimulite rakendamine energiamahukuse vähendamiseks ja majanduse energiatarbimise suurendamiseks eelkõige ehitus- ja transpordisektoris, tagades muu hulgas turu parema toimimise.
- (4) Seada haridussüsteemi reformi rakendamisel prioriteediks alus- ja kutsehariduse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamise ning tugevdada kutse kvalifikatsioonide süsteemi. Viia haridustulemused paremini kooskõlla tööturu vajadustega ja luua madala kvalifikatsiooniga töötajatele võimalusi elukestvas õppes osalemiseks.

---

⁵ SEK(2011) 715.

⁶ Ettenähtud nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikega 3.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*